

stamlengte, maar veroorzaakte juist een snellere uitgroei van de spruiten. Dit zal ook het geval zijn als bij een gift in augustus regen uitblijft en de stikstof enkele weken onopgelost blijft liggen.

De hierboven genoemde resultaten zouden ook consequenties kunnen hebben voor de hoogte van de basisbemesting bij een zeer vroege en een zeer late planttijd. Bij een zeer vroege planttijd zou meer als basisbemesting dan het bovengenoemde advies moeten worden gegeven, eventueel aangevuld met minimale hoeveelheden als bijbe-

mesting. Reden hiervoor is de overweging dat stikstof in juli en augustus afkomstig van mineralisatie of een bijbemesting te lange stammen kan veroorzaken, waarvan de koppen afbreken en spruiten aan bladstelen blijven hangen. Bij een late planttijd zou eveneens meer als basisbemesting moeten worden gegeven dan het advies, eventueel aangevuld met een forse bijbemesting in augustus. Dit om het gewas op lengte te krijgen. Een gift in de herfst zou een ongewenst snellere uitgroei van de spruiten kunnen geven.

Nateelt van Deense bewaar witte kool

G. Schroën, ROC Zwaagdijk

Doel

Voor de nateelt na vroege aardappelen, tulpen enz. komen diverse gewassen in aanmerking. Veel gebruikt worden bloemkool, groene en gele savooie kool en in mindere mate andijvie, Chinese kool, bloemkool, sla en spinazie. Vanuit de praktijk komen er vragen over een nateelt met een Deense bewaar witte kool. Nagegaan is wat de opbrengst en de kwaliteit van de kool is bij de rassen Bison en Marathon die op vijf tijdstippen zijn uitgeplant (begin juni tot eind juli).

Proefopzet

Rassen: Bison (Nickerson Zwaan) en Marathon (Pannevis).

Plantdata: 6 juni, 19 juni, 30 juni, 14 juli en 23 juli.

Als plantmateriaal zijn kluitplanten gebruikt, geplant op een plantafstand van 75x50 cm. Er is

geogst op 31 oktober en 4 december. Bij de oogst van 4 december is de pitlengte gemeten en is een cijfer gegeven voor de vulling van de kool, de vorm van de kool en de inwendige structuur van de kool. De betekenis van de cijfers is als volgt:

vulling: 1 = niet gevuld; 9 = zeer goed gevuld
vorm: 1 = zeer slecht; 9 = zeer goede vorm
inwendige structuur: 1 = zeer slecht; 9 = zeer goed

Resultaten

De aanslag na het planten verliep op alle plantdata zeer voorspoedig. Het plantmateriaal van plantdatum 6 juni bleek geen Bison maar Bartolo te zijn. De resultaten van beide oogsten zijn per ras vermeld in tabel 193. De belangrijkste gewaswaarnemingen zijn vermeld in tabel 194.

De opbrengst neemt na een planting van rond 20 juni (de langste dag) sterk af. Dit geldt voor beide rassen. De kolen van de laatste planting (23 juli) zijn op 31 oktober niet geogst omdat ze te klein,

Tabel 193. Nateelt witte kool : resultaten van beide oogsten.

plantdata	percentage van het aantal				opbrengst		gemiddeld	
	veilbaar		niet veilbaar ¹⁾		(ton per ha)		koolgewicht (kg)	
	31-10	4-12	31-10	4-12	31-10	4-12	31-10	4-12
<i>Bison</i>								
6 juni ²⁾	96	94	4	6	118	120	4,59	4,78
19 juni	100	99	0	1	101	103	3,80	3,88
30 juni	97	98	3	2	67	77	2,58	2,93
14 juli	96	99	4	1	41	52	1,60	1,99
23 juli	0	98	100	2	-	30	-	1,16
<i>Marathon</i>								
6 juni	98	99	2	1	121	125	4,59	4,74
19 juni	95	95	5	5	98	107	3,86	4,23
30 juni	98	96	2	4	73	78	2,80	3,04
14 juli	44	98	56	2	17	43	1,45	1,63
23 juli	0	99	100	1	-	23	-	0,89

¹⁾ niet veilbaar zijn niet toegekomen planten en open plaatsen

²⁾ op 6 juni is het ras Bartolo in plaats van Bison geplant

maar vooral te licht zijn. Het blijkt al dat de kolen van plantdatum 14 juli ondanks een gemiddeld koolgewicht van 1,5 kg niet of onvoldoende gevuld zijn. In de maand november is de opbrengst nog toegenomen. Dit is vooral bij de plantingen in juli het geval.

Uit de gegevens van tabel 194 komt duidelijk naar voren dat de verhouding pitlengte ten opzichte van koolhoogte toeneemt naarmate later wordt

geplant. Dit is bij het ras Bison wat duidelijker dan bij Marathon. Hierdoor is de verhouding pitlengte ten opzichte van de koolhoogte bijzonder hoog. De vorm van de kool neemt duidelijk af bij een latere planting. Dit geldt nog meer voor de vulling. Het gaat hier vooral om de vulling om de pit. Deze is op een planting van 30 juni al nauwelijks voldoende meer. De inwendige structuur hangt samen met de vulling en de pitlengte. Ondanks de

Tabel 194. Nateelt witte kool, gewaswaarnemingen.

plantdata	pitlengte	verhouding pit t.o.v. kool x 100	gewaswaarnemingen ²⁾		
			vorm kool	vulling kool	inwendige structuur
<i>Bison</i>					
6 juni ¹⁾	11,8	57	8,0	7,7	7,0
19 juni	11,6	59	8,0	7,3	7,0
30 juni	12,8	66	7,0	5,7	5,0
14 juli	13,7	72	6,0	4,0	3,3
23 juli	11,3	67	3,7	2,3	2,3
<i>Marathon</i>					
6 juni	13,1	61	8,0	7,7	7,0
19 juni	13,8	63	7,7	6,3	6,0
30 juni	13,5	65	5,7	4,7	4,3
14 juli	13,1	67	3,7	3,0	3,0
23 juli	10,1	61	3,3	3,0	3,0

¹⁾ 6 juni is het ras Bartolo in plaats van Bison geplant

²⁾ gewaswaarnemingen : hoe hoger het cijfer des te beter is de vorm, de vulling en de inwendige structuur (oogst : 4 december)

40 tot 50 ton kool die behaald is door te planten rond 15 juli blijken de kolen qua inwendige kwaliteit zeer slecht te zijn. Het is meer terecht om te spreken over hoekige 'ballonnen' dan over kolen.

In de figuren 30 en 31 is bij Bison en Marathon van beide oogstdata de opbrengst weergegeven van groei-jaar 1986 in tonnen per ha bij de verschillende plantdata.

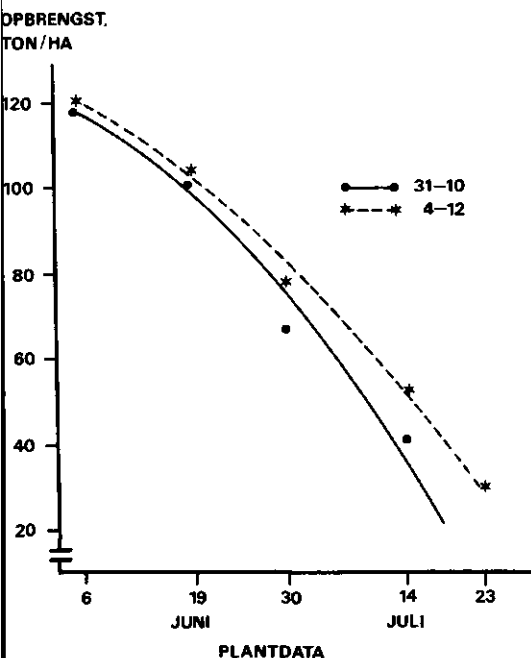

Fig. 30. Resultaten nateelt Deense bewaar witte kool 1986; ras Bison.

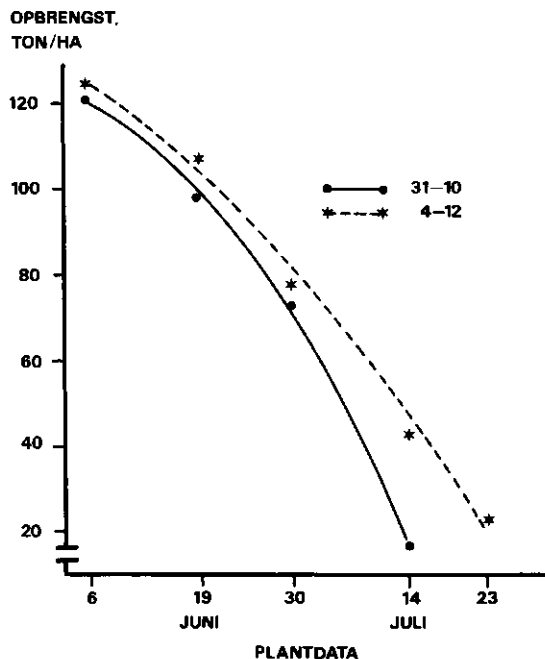

Fig. 31. Resultaten nateelt Deense bewaar witte kool 1986; ras Marathon.

Conclusies

Uit dit onderzoek blijkt dat Deense bewaar witte kool niet of weinig perspectief biedt als nateelt. De opbrengst neemt sterk af naarmate later wordt gepland dan de langste dag. Niet alleen de opbrengst daalt sterk, maar ook de vorm en de inwendige kwaliteit laten te wensen over. De vulling van de kool is duidelijk onvoldoende, terwijl de pit erg lang wordt ($\pm 70\%$ van de koolhoogte). Ondanks de redelijke opbrengsten voor een nateelt die in 1986 zijn bereikt van 40-50 ton per ha, zijn de rassen die bestemd zijn voor de

lange bewaring hier minder geschikt voor (plant-tijd eind juni - begin juli). Alleen sneller groeiende koolrassen, die mogelijk nog een korte periode te bewaren zijn, komen misschien nog in aanmerking voor een nateelt met een planting in juli.